

Robert H. Roy en James H. MacNeil

HORIZONS FOR A PROFESSION

The common body of knowledge for certified public accountants

Uitgave American Institute of Certified Public Accountants Inc. New York 1967. 354 blz. Prijs circa f 30,—

door H. D. Gelderloos

Dit boekwerk behelst een studie - onder „sponsorship” van The Carnegie Corporation en het American Institute of Certified Public Accountants - tot stand gekomen met medewerking van een in 1963 daartoe ingestelde commissie bestaande uit vertegenwoordigers van bank- en beurswezen en de accountantopleiding en een aantal practizerende accountants.

De taakopdracht van de commissie en de beide schrijvers was te onderzoeken waaruit „the common body of knowledge” moet bestaan die een beginnend public accountant in staat stelt:

- 1 zijn cliënten op het juiste niveau van dienst te zijn;
- 2 mee te groeien met de ontwikkeling van het beroep.

De schrijvers - beiden werkzaam in de academische accountantopleiding - hebben getracht met behulp van interviews, oriëntatiebijeenkomsten en vragenlijsten een beeld te krijgen van wat accountants en zij die van hun diensten gebruik maken verwachten van de ontwikkeling van de accountantfunctie in de nabije toekomst. Bij hun omschrijving van de gewenst geachte inhoud van de accountantsstudie gaan zij ervan uit, dat zij die zich voor dit beroep wensen te bekwalen de daarvoor benodigde mentale eigenschappen en persoonlijkheid bezitten, terwijl de opleiding primair moet leiden tot begripsmatige kennis, meer nog dan tot vaardigheid in de toepassing.

Bij hun onderzoek van het verleden en de huidige situatie constateerden de schrijvers dat er bijzonder weinig wordt gedaan aan research op het gebied der accountancy. De ontwikkeling in de voorbereiding op de beroepsuitoefening vertoont een geleidelijke overgang van een meer pragmatische naar een theoretische gerichtheid. Deze ontwikkeling zal versterkt moeten worden voortgezet met het oog op:

- 1 de ontwikkeling van nieuwe methoden in

wiskunde, statistiek en waarschijnlijkheidsrekening alsmede de toepassing daarvan in managementproblemen;

- 2 de toepassing van computers, die ingrijpende veranderingen in de accountantscontrole en in de beslissingsvoorbereiding ten gevolge zal hebben.

Op grond van deze noodzakelijke ontwikkeling menen schrijvers dat de toekomstige accountantopleiding althans ten dele universitair zal moeten zijn. Voorts geven zij in overweging tot een oplossing te komen voor de duidelijk aanwezige achterstand van beroepsgenoten ten opzichte van het door meer recente ontwikkelingen gewenste hogere kennis-niveau.

Wat de toekomstige accountant betreft, menen schrijvers dat het duidelijk is dat deze zijn diensten zal moeten verrichten in ten dele anders geworden maatschappelijke vormen. Deze veranderingen betreffen zowel de externe als de interne organisatorische verhoudingen. Schaalvergroting en de hiermee gepaard gaande omvangrijker gevolgen van te nemen beslissingen mogen hierbij als voorbeeld dienen. Deze ontwikkeling zal noodzakelijkerwijze leiden tot het ontstaan van specialismen binnen het accountantsberoep in het bijzonder met het oog op de vereiste omvang en diepgang van de kennis van de onderhavige gespecialiseerde onderwerpen. Wel moet de opleiding voor deze specialismen steunen op een voor alle accountants gewenste basiskennis.

Als conclusie van hun onderzoek komen de schrijvers tot aanbevelingen ten aanzien van de „common body of knowledge”, waarbij zij komen tot de volgende hoofdingeling:

- „accounting”, welk begrip in hoofdzaak vergelijkbaar is met wat ten onzent wordt aangeduid met de leer van de administratieve organisatie, doch ook de meer technische aspecten van de controle-leer omvat;
- geesteswetenschappen, waarvan in het bijzonder datgene wat van de logica en ethiek van belang is voor de toekomstige accountant en voor zijn beroep;
- sociale economie;
- gedragswetenschappen, waarvan de basiskennis van psychologie en sociologie van belang wordt geacht voor vraagstukken als beslis-kunde, communicatie, gezag, motivatie en dergelijke;
- recht;

- wiskunde, statistiek, waarschijnlijkheidsrekening; schrijvers realiseren zich dat de eisen in de nabije toekomst ten aanzien van deze kennis aanzienlijk hoger zullen liggen dan tot dusverre, zij zijn hiervan des te stilliger overtuigd gezien de sterk toegenomen toepassingsgebieden;
- bedrijfseconomie, waarvan de onderdelen financiering, kostprijs en in beperkte mate marketing.

In het boek wordt uitvoerig gemotiveerd waarom en in welke mate de accountant van de beschreven kennis moet zijn voorzien.

Zoals hiervoor terloops is vermeld, is deze studie van wat in de accountantsopleiding in de toekomst behoort te worden begrepen, gepeild en geanalyseerd op basis van een veelomvattende enquête van de door accountants verrichte diensten en het relatieve belang dat

de accountant en zijn cliënt daaraan toekennen.

Deze wijze van benadering is aantrekkelijk omdat daarin de onderkende behoefte een belangrijke rol speelt. Dat de horizon van het accountantsberoep bezig is zich te verwijden, is door de schrijvers en hun adviseurs op een verantwoorde wijze onderkend. De consequenties daarvan voor de opleiding van de beroepsgenoten in de nabije toekomst zijn met deze achtergrond terecht gesteld. In het bijzonder zal de meer uitgebreide studie in de exacte wetenschappen als onderdeel van de accountantsopleiding in de U.S.A. en ook hier te lande onontkoombaar zijn. Een wijziging in de toeloop van aspirant-accountants in de richting van reeds meer in de exacte vakken bekwaamden wordt door de schrijvers onvermijdelijk doch tevens gewenst geacht.